

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МАРІУПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ЕКОНОМІКО-ПРАВОВИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА МЕНЕДЖМЕНТУ**

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
ЩОДО ОРГАНІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ
ТА ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ «ІННОВАЦІЙНІ
ТЕХНОЛОГІЇ В ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННОМУ БІЗНЕСІ»
(ДЛЯ СТУДЕНТІВ ОС «МАГІСТР» ГАЛУЗІ ЗНАНЬ
07 «УПРАВЛІННЯ ТА АДМІНІСТРУВАННЯ» СПЕЦІАЛЬНОСТІ
073 «МЕНЕДЖМЕНТ» (МЕНЕДЖМЕНТ ОРГАНІЗАЦІЙ І
АДМІНІСТРУВАННЯ) УСІХ ФОРМ НАВЧАННЯ)**

МАРІУПОЛЬ - 2019

Методичні рекомендації щодо організації самостійної роботи та вивчення дисципліни «Інноваційні технології в готельно-ресторанному бізнесі» (для студентів ОС «Магістр» галузі знань 07 «Управління та адміністрування» спеціальності 073 «Менеджмент» (Менеджмент організацій і адміністрування) усіх форм навчання)/ Укл. Мацука В.М. – Маріуполь: МДУ, 2019. – 38 с.

Методичні рекомендації щодо організації самостійної роботи та вивчення дисципліни «Інноваційні технології в готельно-ресторанному бізнесі» призначені для студентів ОС «Магістр» галузі знань 07 «Управління та адміністрування» спеціальності 073 «Менеджмент» (Менеджмент організацій і адміністрування) усіх форм навчання. Дисципліна є варіативною для студентів зазначеного фаху і передбачає вивчення сутності та ролі інновацій в готельно-ресторанному бізнесі, набуття вмінь застосування інноваційних технологій на підприємствах галузі. Методичні рекомендації містять пояснювальну записку, тематичний план, програму, план семінарських занять, тестові завдання, теми рефератів, завдання для самостійної роботи, контрольні завдання, контрольні питання, критерії оцінювання, літературу. Методичні рекомендації складено на підставі відповідних нормативних вимог Міністерства освіти і науки України.

Рецензенти: В.Я. Омельченко, д.е.н., професор кафедри менеджменту
Маріупольського державного університету

Т.І. Ніколенко, к.е.н., доцент кафедри економіки
та міжнародних економічних відносин
Маріупольського державного університету

Затверджено на засіданні кафедри менеджменту Маріупольського державного університету (протокол № 9 від «26» лютого 2019 р.)

Затверджено на засіданні вченої ради економіко-правового факультету Маріупольського державного університету (протокол № 8 від «26» березня 2019 р.)

© Мацука В.М., 2019 рік

© Маріуполь, МДУ, 2019 рік

ЗМІСТ

	стор.
ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА.....	4
ОПИС.....	6
ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН.....	7
ЗМІСТ ПРОГРАМИ.....	8
ПЛАН СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ.....	10
ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ.....	16
ТЕМИ РЕФЕРАТІВ.....	28
ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ	29
КОНТРОЛЬНІ ЗАВДАННЯ.....	33
КОНТРОЛЬНІ ПИТАННЯ.....	34
КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ.....	35
ЛІТЕРАТУРА.....	36

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Методичні рекомендації щодо організації самостійної роботи та вивчення дисципліни «Інноваційні технології в готельно-ресторанному бізнесі» призначені для студентів ОС «Магістр» галузі знань 07 «Управління та адміністрування» спеціальності 073 «Менеджмент» (Менеджмент організацій і адміністрування) усіх форм навчання.

В сучасних умовах індустрія гостинності є однією з галузей світового господарства, яка найбільш динамічно розвивається. Для цілого ряду країн туристичний та готельно-ресторанний бізнес служить джерелом значних валютних надходжень, сприяє створенню додаткових робочих місць, забезпечує зайнятість населення та розширення міжнародних контактів.

Кожна країна прагне створити найбільш сприятливі умови для розвитку туризму та готельно-ресторанної галузі. В таких умовах особливого значення набувають інноваційні технології, які використовуються в туристичній сфері, адже вони допомагають прискорити процес впровадження досягнень науки та техніки в практику роботи підприємств туристичної та готельно-ресторанної індустрії, що є надзвичайно важливим. Актуальність вказаного процесу викликана тим, що в економіці інновації представляють собою метод конкуренції, оскільки інновація веде до зниження собівартості, цін і зростання прибутку, до створення нових потреб, до притоку грошей, до підвищення іміджу виробника нових продуктів, до відкриття і захоплення нових ринків, у тому числі і зовнішніх. Все це вимагає глибоких економічних знань і ефективного застосування інноваційних технологій в діяльності підприємств готельно-ресторанного бізнесу.

Мета навчальної дисципліни «Інноваційні технології в готельно-ресторанному бізнесі» - формування у майбутніх фахівців належних практичних умінь і навичок застосування інноваційних технологій на підприємствах туризму і готельно-ресторанного бізнесу для досягнення ними технологічного і товарного лідерства.

Завдання дисципліни орієнтовані на формування компетентності студентів відносно:

- засад інноваційної політики і стратегії підприємств туризму і готельно-ресторанного бізнесу;
- особливостей формування, розвитку та оцінки інноваційного потенціалу підприємств галузі;
- застосування інноваційних технологій в готельно-ресторанному бізнесі та їх інвестиційного та інформаційного забезпечення.

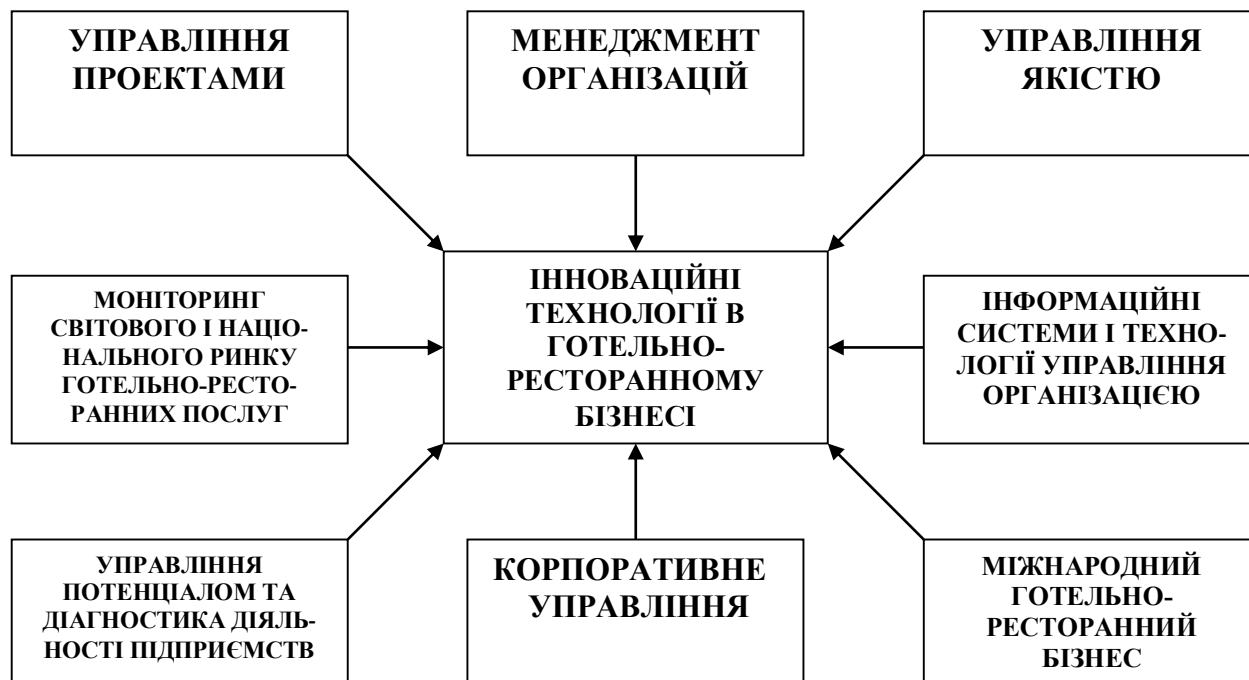
Предмет навчальної дисципліни: зміст і особливості застосування інноваційних технологій в готельно-ресторанному бізнесі.

Зміст навчальної дисципліни розкривається в таких темах:

1. Інноваційна політика підприємств готельно-ресторанного бізнесу.
2. Інноваційна стратегія підприємств туристичного і готельно-ресторанного бізнесу.
3. Інноваційний потенціал підприємств готельно-ресторанного бізнесу.

4. Інноваційні технології в туристичній індустрії та індустрії гостинності.
5. Інвестиційне забезпечення інновацій в туризмі і готельно-ресторанному бізнесі.
6. Інформаційне забезпечення інновацій підприємств туристичного і готельно-ресторанного бізнесу.

Зв'язок курсу з іншими дисциплінами:

Важливо, щоб студенти усвідомили диференційний підхід до вивчення окремих понять і процесів, досягнувши глобального бачення сфери діяльності, забезпечивши встановлення свідомих, упорядкованих зв'язків з іншими курсами, що вивчались або вивчаються.

Методичні рекомендації підготовлено з урахуванням знання студентами базових положень таких дисциплін, як менеджмент організацій, корпоративне управління, управління проектами, управління якістю, управління потенціалом та діагностика діяльності підприємств, інформаційні системи і технології управління організацією. Водночас вони слугують основою для вивчення дисциплін, насамперед моніторинг світового і національного ринку готельно-ресторанних послуг, міжнародний готельно-ресторанний бізнес.

У результаті вивчення дисципліни студенти повинні

знати: суть та механізм інноваційної діяльності підприємств туризму і готельно-ресторанного бізнесу, роль інноваційної політики як засобу підвищення ефективності підприємницької діяльності і виробництва конкурентоздатних послуг;

вміти: виявляти найефективніші напрямки оновлення техніко-технологічної бази підприємства та його послуг, розробляти інноваційні заходи і впроваджувати інноваційні технології на підприємствах готельно-ресторанного бізнесу.

ОПИС

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань: <u>07 «Управління та адміністрування»</u> (шифр і назва)	Нормативна (за вибором)	
Модулів – 2	Спеціальність: <u>073 «Менеджмент»</u> Спеціалізація: <u>«Менеджмент організацій і адміністрування»/«Менеджмент готельно-ресторанного бізнесу»</u>	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2		2-й	
Індивідуальне науково-дослідне завдання <u>реферативне дослідження</u>		Семестр	
Загальна кількість годин - 90		3-й	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 3,8 самостійної роботи студента – 5,3	ОС: <u>Магістр</u>	Лекції	
		16 год.	
		Практичні, семінарські	
		14 год.	
		Лабораторні	
		-	
		Самостійна робота	
		42 год.	
Індивідуальні завдання			
18 год.			
		Вид контролю: залік	

Примітка:

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 33%/67%

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л.	п.	лаб.	інд.	с.р.		л.	п.	лаб.	інд.	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1												
Змістовий модуль 1.												
Інноваційна політика, стратегія і потенціал підприємств готельно-ресторанного бізнесу												
Тема 1. Інноваційна політика підприємств готельно-ресторанного бізнесу	12	4	2			6						
Тема 2. Інноваційна стратегія підприємств туристичного і готельно-ресторанного бізнесу	12	2	2			8						
Тема 3. Інноваційний потенціал підприємств готельно-ресторанного бізнесу	12	2	2			8						
Разом за змістовим модулем 1	36	8	6			22						
Змістовий модуль 2.												
Інноваційні технології та їх забезпечення в готельно-ресторанному бізнесі												
Тема 4. Інноваційні технології в туристичній індустрії та індустрії гостинності	12	4	4			4						
Тема 5. Інвестиційне забезпечення інновацій в туризмі і готельно-ресторанному бізнесі	12	2	2			8						
Тема 6. Інформаційне забезпечення інновацій підприємств туристичного і готельно-ресторанного бізнесу	12	2	2			8						
Разом за змістовим модулем 2	36	8	8			20						
Модуль 2												
ІНДЗ	18				18							
Усього годин	90	16	14		18	42						

ЗМІСТ ПРОГРАМИ
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1.
ІННОВАЦІЙНА ПОЛІТИКА, СТРАТЕГІЯ І ПОТЕНЦІАЛ
ПІДПРИЄМСТВ ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННОГО БІЗНЕСУ

ТЕМА 1. ІННОВАЦІЙНА ПОЛІТИКА ПІДПРИЄМСТВ ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННОГО БІЗНЕСУ

Сутність і завдання інноваційної політики підприємств туризму і готельно-ресторанного бізнесу. Принципи формування інноваційної політики підприємств галузі. Складові інноваційної політики підприємств туристичного і готельно-ресторанного бізнесу.

ТЕМА 2. ІННОВАЦІЙНА СТРАТЕГІЯ ПІДПРИЄМСТВ
ТУРИСТИЧНОГО І ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННОГО БІЗНЕСУ

Інноваційна стратегія туристичних і готельних підприємств, її суть і взаємозв'язок з загальною стратегією розвитку. Етапи розробки інноваційної стратегії і оцінка ефективних можливостей підприємства галузі. Вибір стратегічних програм і проектів, процес впровадження інноваційних стратегій.

ТЕМА 3. ІННОВАЦІЙНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ПІДПРИЄМСТВ
ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННОГО БІЗНЕСУ

Інноваційний потенціал як основа і результат інноваційної політики і стратегії підприємств туризму і готельно-ресторанного бізнесу. Сучасні тенденції формування потенціалу підприємств галузі. Передумови формування та розвитку потенціалу підприємств готельно-ресторанного бізнесу. Інноваційне відтворення потенціалу підприємств галузі.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2.
ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ ТА ЇХ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ В
ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННОМУ БІЗНЕСІ

ТЕМА 4. ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ В ТУРИСТИЧНІЙ
ІНДУСТРІЇ ТА ІНДУСТРІЇ ГОСТИННОСТІ

Інноваційні процеси в туристичній індустрії світу. Інновації в індустрії гостинності світу. Напрямки оновлення техніко-технологічної бази підприємств та їх послуг, розробка інноваційних заходів і впровадження інноваційних технологій на підприємствах туристичного і готельно-ресторанного бізнесу України.

ТЕМА 5. ІНВЕСТИЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІННОВАЦІЙ В
ТУРИЗМІ І ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННОМУ БІЗНЕСІ

Потенційні ресурси і джерела інвестицій в туризм. Типові інвестиційні проекти та їх комерційна спроможність в туризмі і готельно-ресторанному бізнесі. Інвестиційне забезпечення інновацій в туризмі.

ТЕМА 6. ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІННОВАЦІЙ ПІДПРИЄМСТВ ТУРИСТИЧНОГО І ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННОГО БІЗНЕСУ

Інформаційні ресурси підприємств туристичного і готельно-ресторанного бізнесу. Розвиток інформаційних технологій в туризмі і готельному господарстві. Інформаційне забезпечення інновацій в туристичній індустрії та індустрії гостинності.

ПЛАН СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. ІННОВАЦІЙНА ПОЛІТИКА, СТРАТЕГІЯ І ПОТЕНЦІАЛ ПІДПРИЄМСТВ ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННОГО БІЗНЕСУ

ТЕМА 1. ІННОВАЦІЙНА ПОЛІТИКА ПІДПРИЄМСТВ ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННОГО БІЗНЕСУ

Ключові терміни і поняття

Інновації, інноваційна політика, політика структурних змін, підприємства туристичного і готельно-ресторанного бізнесу.

Контрольні питання

1. Сутність і завдання інноваційної політики підприємств туризму і готельно-ресторанного бізнесу.
2. Принципи формування інноваційної політики підприємств галузі.
3. Складові інноваційної політики підприємств туристичного і готельно-ресторанного бізнесу.

Проблемні питання

1. У чому сутність інноваційної політики підприємства? Чим обумовлена необхідність її розроблення?
2. Охарактеризуйте типи інноваційної політики підприємства і покажіть їх зв'язок із стратегією.
3. Наведіть приклади вітчизняних підприємств, що реалізують стратегію наступу. На вирішення яких завдань націлена їх інноваційна політика?
4. Вкажіть головні завдання інноваційної політики підприємства незалежно від типу обраної стратегії.
4. Охарактеризуйте основні складові інноваційної політики підприємств туризму і готельно-ресторанного бізнесу.
5. Поясніть вплив організаційної культури на інноваційну політику підприємства туристичного і готельно-ресторанного бізнесу.
5. Наведіть приклади взаємодії маркетингової і технічної складових інноваційної політики на стадії освоєння інновації.
6. Вкажіть зв'язок між елементами інноваційної політики у процесі реалізації інноваційних рішень на різних стадіях життєвого циклу інновацій.
6. Опишіть основні принципи формування інноваційної політики підприємств туристичного і готельно-ресторанного бізнесу.
7. Охарактеризуйте роль принципу стратегічної спрямованості у забезпеченні ефективності інноваційної політики підприємств галузі.

Теми рефератів

20-22

Методичні рекомендації

З'ясувати сутність і завдання інноваційної політики підприємства. Охарактеризувати принципи формування інноваційної політики підприємства. Визначити складові інноваційної політики підприємства туристичного і

готельно-ресторанного бізнесу. Виявити вплив організаційної культури на інноваційну політику підприємства галузі.

Обов'язкова література

7,18,29,30,33-36

Додаткова література

1,3-5,8,15,18-20,24,28,32

**ТЕМА 2. ІННОВАЦІЙНА СТРАТЕГІЯ ПІДПРИЄМСТВ
ТУРИСТИЧНОГО І ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННОГО БІЗНЕСУ**

Ключові терміни і поняття

Стратегія, інноваційна стратегія, стратегічні програми, стратегічні проекти.

Контрольні питання

1. Інноваційна стратегія туристичних і готельних підприємств, її суть і взаємозв'язок з загальною стратегією розвитку.
2. Етапи розробки інноваційної стратегії і оцінка ефективних можливостей підприємства галузі.
3. Вибір стратегічних програм і проектів, процес впровадження інноваційних стратегій.

Проблемні питання

1. Яка мета розроблення концепції інноваційної стратегії?
2. Опишіть види інноваційних стратегій і наведіть приклади їх використання підприємствами туристичного і готельно-ресторанного бізнесу.
3. Вкажіть фактори, від яких залежить вибір підприємством типу інноваційної стратегії?
4. Охарактеризуйте види оперативного планування інноваційної діяльності.
5. Які основні завдання організування виконання проектів в туризмі?
6. У чому полягають функції контролювання реалізації проектів? Які інструменти для цього доцільно використовувати?

Теми рефератів

1,2,13,15,16

Методичні рекомендації

Розглянути інноваційну стратегію підприємства і менеджмент інновацій, їх суть і взаємозв'язок з загальною стратегією розвитку. Визначити етапи розробки інноваційної стратегії і можливості підприємства. Розглянути стратегічні програми і проекти, процес впровадження інноваційних стратегій в туризмі і готельно-ресторанному бізнесі.

Обов'язкова література

18,19,29,30,33-37

Додаткова література

5,7,8,15,18,20,24,28,32

ТЕМА 3. ІННОВАЦІЙНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ПІДПРИЄМСТВ ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННОГО БІЗНЕСУ

Ключові терміни і поняття

Інноваційний розвиток, інноваційний потенціал, інноваційне відтворення потенціалу.

Контрольні питання

1. Інноваційний потенціал як основа і результат інноваційної політики і стратегії підприємств туризму і готельно-ресторанного бізнесу.
2. Сучасні тенденції формування потенціалу підприємств галузі.
3. Передумови формування та розвитку потенціалу підприємств туристичного і готельно-ресторанного бізнесу.
4. Інноваційне відтворення потенціалу підприємств галузі.

Проблемні питання

1. Дайте визначення категорії «інноваційний потенціал» та його складовим.
2. Який існує взаємозв'язок між інноваційним потенціалом та стратегією підприємства у туристичному бізнесі і готельному господарстві?
3. У чому полягає необхідність інноваційного відтворення потенціалу підприємства у туристичному бізнесі і готельному господарстві?

Теми рефератів

3-5

Методичні рекомендації

Охарактеризувати інноваційний потенціал підприємства як основу і результат його інноваційної політики. Визначити передумови формування та розвитку потенціалу підприємств туристичного і готельно-ресторанного бізнесу. Дослідити сучасні тенденції формування потенціалу підприємств галузі. Розглянути інноваційне відтворення потенціалу підприємств галузі.

Обов'язкова література

14,17,18,26,29,30,33-37

Додаткова література

5,8,15,19,24,28,32

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ ТА ЇХ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ В ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННОМУ БІЗНЕСІ

ТЕМА 4. ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ В ТУРИСТИЧНІЙ ІНДУСТРІЇ ТА ІНДУСТРІЇ ГОСТИННОСТІ

Ключові терміни і поняття

Індустрія туризму, індустрія гостинності, інноваційні процеси, інноваційні заходи, інноваційні технології.

Контрольні питання

1. Інноваційні процеси в туристичній індустрії світу.
2. Інновації в індустрії гостинності світу.

3. Напрямки оновлення техніко-технологічної бази підприємств та їх послуг, розробка інноваційних заходів і впровадження інноваційних технологій на підприємствах туристичного і готельно-ресторанного бізнесу України.

Проблемні питання

1. За якими напрямами розвивається інноваційна діяльність у туристській сфері?
2. Визначте основні принципи інновацій в туризмі.
3. Перелічіть можливі інновації в індустрії гостинності.
4. Наведіть приклади інновацій в анімаційній діяльності.
5. Визначити вплив політичної, економічної і соціальної сфер на інноваційні процеси в туризмі.
6. Значення інноваційних процесів у просуванні і комерціалізації туристичного продукту.
7. Роль Всесвітньої туристичної організації в стимулюванні і розповсюдженні інновацій.
8. Підприємницька діяльність та інновації в туризмі.
9. Інновації в соціокультурному сервісі.

Теми рефератів

6-12,14

Методичні рекомендації

Дослідити інноваційні процеси в туристичній індустрії та індустрії гостинності світу. Визначити напрямки оновлення техніко-технологічної бази підприємств та їх послуг.

Обов'язкова література

8,9,15,28,32

Додаткова література

5,6,16,23

ТЕМА 5. ІНВЕСТИЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІННОВАЦІЙ В ТУРИЗМІ І ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННОМУ БІЗНЕСІ

Ключові терміни і поняття

Інвестиції, ресурси інвестицій, джерела інвестицій, інвестиційні проекти, інвестиційне забезпечення інновацій.

Контрольні питання

1. Потенційні ресурси і джерела інвестицій в туризм.
2. Типові інвестиційні проекти та їх комерційна спроможність в туризмі і готельно-ресторанному бізнесі.
3. Інвестиційне забезпечення інновацій в туризмі.

Проблемні питання

1. Визначте значення інвестицій в туризмі.
2. Чим характеризуються інвестиційні стратегії в туризмі і готельно-ресторанному бізнесі?

3. В чому заключається пріоритетність цілей інвестиційної стратегії і форми інвестування?
4. Визначте основні етапи процесу формування інвестиційної стратегії підприємств туристичного і готельно-ресторанного бізнесу.
5. Яким чином проводиться оцінка розробленої інвестиційної стратегії?
6. Які є групи джерел інвестування?
7. Дайте визначення інвестиційному проекту.
8. Які є стадії життєвого циклу інвестиційного проекту?
9. Що таке інвестиційне забезпечення туризму?
10. Як проводиться оцінка інвестиційного забезпечення за джерелами інвестування?
11. Як проводиться оцінка інвестиційного забезпечення за галузевим принципом?
12. Як проводиться оцінка інвестиційного забезпечення за об'єктами інвестування?
13. Як проводиться оцінка інвестиційного забезпечення за інноваційним аспектом?
14. У чому полягають основні причини кризи інвестування в індустрії гостинності?
15. З яких етапів складається формування державної інвестиційної політики?
16. У чому полягає ускладнення інвестування масштабних технологічних змін і чому?

Теми рефератів

17-19,22-24

Методичні рекомендації

Визначити потенційні ресурси і джерела інвестицій в туризм. Розглянути типові інвестиційні проекти та їх комерційна спроможність в туризмі і готельно-ресторанному бізнесі. Оцінити інвестиційне забезпечення інновацій в туризмі.

Обов'язкова література

12-14,25,29,30,33

Додаткова література

1-4,18,35

ТЕМА 6. ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІННОВАЦІЙ ПІДПРИЄМСТВ ТУРИСТИЧНОГО І ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННОГО БІЗНЕСУ

Ключові терміни і поняття

Інформація, інформаційні ресурси, інформаційні технології, інформаційне забезпечення інновацій.

Контрольні питання

1. Інформаційні ресурси підприємств туристичного і готельно-ресторанного бізнесу.
2. Розвиток інформаційних технологій в туризмі і готельному господарстві.

3. Інформаційне забезпечення інновацій в туристичній індустрії та індустрії гостинності.

Проблемні питання

1. Джерела інформації та особливості їх формування й використання за умов автоматизованої обробки даних.
2. У чому полягає різниця між внутрішніми й зовнішніми джерелами аналітичної інформації?
3. Що таке інформаційне забезпечення?
4. Які існують сучасні технології управління?
5. Яким чином визначається необхідна кількість інформації?
6. Питання які необхідно вирішувати при організації інформаційних процесів на підприємствах готельно-ресторанного бізнесу
7. Що мається на увазі під потоками інформації на підприємствах готельно-ресторанного бізнесу.
8. Основні форми індексації інформації.
9. Що таке додаткові послуги та їх особливості у готельно-ресторанній сфері.

Теми рефератів

25-30

Методичні рекомендації

Розглянути інформаційні ресурси підприємств туристичного і готельного бізнесу. Проаналізувати розвиток інформаційних технологій в туризмі і готельному господарстві. З'ясувати інформаційне забезпечення інновацій в туристичній індустрії та індустрії гостинності.

Обов'язкова література

11,21,22,24

Додаткова література

6,23,33-35

ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ

1. Ціль та принципи державної інноваційної політики України згідно з Законом України «Про інноваційну діяльність» полягають у:

- А) утворення необхідних умов на інноваційних підприємствах для повного використання їх потенціалу в напрямку розробки та впровадженню сучасних інноваційних технологій в межах свого підприємства;
- Б) всебічно сприяти впровадженню в підприємстві усіх можливих інноваційних технологій в межах кожного підприємства;
- В) утворювати соціально-економічних, організаційних та правових умов для ефективного відтворювання, розвитку та використання науково-технічного потенціалу країни, забезпечення впровадження сучасних екологічно чистих, безпечних, енерго - і ресурсозаощаджених технологій, виробництва і реалізації нових видів конкурентоспроможної продукції;
- Г) всебічно сприяти та утворювати умови для інноваційної діяльності кожного підприємства.

2. Згідно з комплексним підходом інновація - це:

- А) нові продукти, нові процеси, нові організації, нова практика бізнесу та нові стратегії;
- Б) новий метод, нова структура, новий процес або продукт;
- В) кінцевий результат інноваційної діяльності, що отримав втілення в новий або удосконалений продукт, новий або удосконалений технологічний процес, новий підхід до соціальних послуг;
- Г) всі відповіді у сукупності вірні.

3. Які з наведених видів меню в ресторані при готелі відносяться до нових з точки зору інноваційних технологій:

- А) сенсорне меню;
- Б) меню з використанням шрифту Брайля;
- В) віртуальне меню;
- Г) меню-газета, е-меню.

4. Згідно з Законом України «Про інноваційну діяльність» – інновації це:

- А) діяльність спрямована на використання та комерціалізацію результатів наукових досліджень та розробок, що обумовлює випуск на ринок конкурентоспроможних товарів та послуг;
- Б) результат науково-дослідної та (або) дослідно-конструкторської розробки, що відповідає вимогам, які встановлює ЗУІД;
- В) знову створенні (використанні) і (або) удосконалені конкурентоспроможні технології, продукція або послуги, а також організаційно-технічні рішення виробничого, адміністративного, комерційного або іншого характеру, що докорінно покращують структуру та якість виробництва та (або) соціальної сфери;
- Г) розробка та реалізація інноваційного продукту, і (або) продукції та послуг, які в грошовому вимірі перевищують 70% загального обсягу продукції та послуг підприємства.

5. Згідно з Законом України «Про інноваційну діяльність» – інноваційна продукція це:

А) нові конкурентоспроможні товари або послуги, що відповідають потребам суспільства;

Б) нові конкурентоспроможні товари або послуги, що відповідають потребам виробника та споживача;

В) товари, послуги, проекти, комплект документів, комплекс мір(в т.ч. інвестиційних) що відповідають вимогам сьогодення у галузі готельного та ресторанного господарства та туризмі;

Г) результат науково-дослідної та (або) дослідно-конструкторської розробки, що відповідає вимогам, які встановлює ЗУІД.

6. Згідно з Законом України «Про інноваційну діяльність» – інноваційна діяльність це:

А) діяльність спрямована на використання та комерціалізацію результатів наукових досліджень та розробок, що обумовлює випуск на ринок конкурентоспроможних товарів та послуг;

Б) діяльність спрямована на розробку науково-дослідної та (або) дослідно-конструкторської продукції, метою якої є удосконалення діяльності закладу або підприємства, організації тощо;

В) діяльність, що спрямована на розробку новітніх технологій на отримання нового продукту або послуг з метою отримання найбільшого прибутку;

Г) діяльність закладу або підприємства, яка спрямована на найкраще забезпечення вимог споживачів до товарів та послуг.

7. Згідно з Законом України «Про інноваційну діяльність» – інноваційна інфраструктура це:

А) сполучення закладів, підприємств організацій, установ, їх об'єднань, асоціацій будь-якої форми власності, що надають послуги по забезпеченню інноваційної діяльності (фінансові, консалтингові, маркетингові, інформаційно-комунікативні, юридичні, освітні і т.ін.);

Б) об'єднання закладів, підприємств, організацій, установ з метою поєднання зусиль з розробки та впровадження новітніх технологій з виробництва продукції та послуг, які відповідають сучасним вимогам до них;

В) об'єднання організацій, установ для надання послуг по забезпеченню фінансової, консалтингової, маркетингової, інформаційно-комунікативної, юридичної, освітньої та іншої інноваційної діяльності;

Г) сполучення установ, організацій для організації виробництва конкурентоспроможної продукції та надання конкурентоспроможних послуг споживачам.

8. Згідно з Законом України «Про інноваційну діяльність» – пріоритетний інноваційний проект це:

А) інноваційний проект, що отримав найвищу оцінку серед інших проектів та підтримку Верховної Ради України;

- Б) інноваційний проект, що відноситься до одного з пріоритетних напрямків інноваційної діяльності, якій затверджено Верховною Радою України;
- В) інноваційний проект, що запропонував продукцію або послуги, які ще не були реалізовані в організаціях та установах України і здобув підтримку у Верховній Раді України;
- Г) інноваційний проект, що пройшов випробування на виробництві та дослідні зразки продукція якого були реалізовані на ринку й отримали високі оцінки серед споживачів.

9. Згідно з Законом України «Про інноваційну діяльність» – інноваційне підприємство це:

А) інноваційний центр, технопарк, технополіс, інноваційний бізнес-інкубатор тощо – підприємство (об'єднання підприємств), що розробляють, виробляють та реалізують інноваційні продукти і продукцію або послуги, обсяг яких в грошовому вимірі перевищують 70% його загального обсягу продукції і (або) послуг;

Б) інноваційний центр, технопарк, технополіс, інноваційний бізнес-інкубатор тощо – підприємство (об'єднання підприємств), що розробляють, виробляють та реалізують інноваційні продукти і продукцію або послуги, обсяг яких в грошовому вимірі перевищують 80% його загального обсягу продукції і (або) послуг;

В) інноваційний центр, технопарк, технополіс, інноваційний бізнес-інкубатор тощо – підприємство(об'єднання підприємств), що розробляють, виробляють та реалізують інноваційні продукти і продукцію або послуги, обсяг яких в грошовому вимірі перевищують 50% його загального обсягу продукції і (або) послуг;

Г) інноваційний центр, технопарк, технополіс, інноваційний бізнес-інкубатор тощо – підприємство(об'єднання підприємств), що розробляють, виробляють та реалізують інноваційні продукти і продукцію або послуги, обсяг яких в грошовому вимірі перевищують 90% його загального обсягу продукції і (або) послуг;

10. Ціль та принципи державної інноваційної політики України згідно з Законом України «Про інноваційну діяльність» полягають у:

А) утворення необхідних умов на інноваційних підприємствах для повного використання їх потенціалу в напрямку розробки та впровадженню сучасних інноваційних технологій в межах свого підприємства;

Б) всебічно сприяти впровадженню в підприємстві усіх можливих інноваційних технологій в межах кожного підприємства;

В) утворювати соціально-економічних, організаційних та правових умов для ефективного відтворювання, розвитку та використання науково-технічного потенціалу країни, забезпечення впровадження сучасних екологічно чистих, безпечних, енерго- і ресурсозаощаджених технологій, виробництва і реалізації нових видів конкурентоспроможної продукції;

Г) всебічно сприяти та утворювати умови для інноваційної діяльності кожного підприємства.

11. Основні принципи державної інноваційної політики в Україні являються:

- А) орієнтація на інноваційний шлях розвитку економіки України, ефективне використання ринкових механізмів для сприяння інноваційній діяльності, підтримка підприємницької та науково-виробничої діяльності;
- Б) визначення пріоритетів інноваційного розвитку та формування нормативно-правової бази в сфері інноваційної діяльності;
- В) створення умов для збереження, розвитку та використання вітчизняного науково-технічного і інноваційного потенціалу, здійснення мір підтримки міжнародної науково-технічної кооперації, трансферу технологій, захисту вітчизняної продукції на внутрішньому ринку та її просування на зовнішній ринок;
- Г) фінансова підтримка, здійснення сприятливої кредитної, податкової та митної політики в сфері інноваційної діяльності, сприяння розвитку інноваційної інфраструктури, інформаційне забезпечення суб'єктів інноваційної діяльності, підготовка кадрів в сфері інноваційної діяльності.

11. Інновації різняться за етапами науково-технічного прогресу і поділяються на:

- А) технічні інновації;
- Б) технологічні інновації;
- В) організаційно-управлінські інновації;
- Г) інформаційні інновації.

12. Інноваційний процес являє собою:

- А) комплекс пов'язаний між собою явищ і дій – від народження до комерціалізації;
- Б) процес створення й освоєння нової техніки;
- В) теоретичні дослідження які виявляються у наукових дослідженнях, обґрунтуванні нових понять і уявлень;
- Г) виявлення нових зв'язків між явищами, пізнання нових закономірностей розвитку природи і суспільства безвідносно до їх безпосереднього використання.

13. Кінцева мета формування інфраструктури інноваційної діяльності полягає у:

- А) створення конкретних господарюючих суб'єктів середовища для більш ефективного ведення науково-технічної та інноваційної діяльності;
- Б) забезпечення здійснення науково-технічної й інноваційної діяльності в інтересах суспільства;
- В) подолання спаду виробництва, його структурну перебудову і зміни номенклатури продукції, що випускається;
- Г) посилення конкурентоспроможності нової продукції і її принадності до внутрішнього та зовнішнього ринків;
- Д) створення нових робочих місць і збереження науково-технічного потенціалу.

14. Інфраструктура науково-технічної та інноваційної діяльності являє собою комплекс взаємозалежних систем, та насамперед це:

- А) інформаційного забезпечення та експертизи науково-технічних і інноваційних програм; фінансово-економічного забезпечення та виробничо-технологічної підтримки; сертифікації наукомісткої продукції і просування її на регіональному, міжрегіональному і закордонному ринках
- Б) застосовування механізмів реалізації своїх функцій, узагальнення інфраструктури для усіх суб'єктів господарювання;
- В) підготовка та перепідготовка кадрів для науково-технічної і інноваційної діяльності в умовах ринкової економіки, навчання цільових менеджерських команд, фундаментальні і пошукові дослідження теоретичної орієнтації, вивчення явищ, інформація про які відсутня;
- Г) стимулювання створення сприятливого клімату для інноваційних процесів, створення інноваційних авторських фірм.

15. Інноваційні проекти мають містити у собі відомості за наступними основними параметрами:

- А) підтримка інвесторів, маркетингові дослідження, програма маркетингу,
- Б) проектна потужність, загальна вартість, характеристика сегменту ринка, вимоги до технічної ефективності і часу;
- В) мета проекту, строки здійснення, орієнтація на ринок;
- Г) проектна потужність, загальна вартість, строки здійснення, номенклатура продукції та послуг, потреба у фінансуванні;

16. Завдання інформаційного забезпечення інноваційних процесів полягає у тому, що:

- А) досягнення високої конкурентоспроможності на світових ринках, забезпечення необхідних темпів імпортозаміщення;
- Б) досягнення високої частки експорту високотехнологічної продукції в загальному обсязі експорту, забезпечення оптимальних темпів відновлення продуктів і технологій;
- В) досягнення високого технологічного рівня виробництва, економічно доцільне використання усіх видів ресурсів;
- Г) поліпшення умов праці, зниження забруднення навколишнього середовища, вплив на економіку регіонів.

17. Інноваційна стратегія підприємства визначається такими найголовнішими складовими:

- А) тривалість періоду формування, взаємозалежність інноваційної та інвестиційної стратегії;
- Б) невідокремлювана частина інноваційної стратегії будь-якого підприємства, напрям загальної стратегії розвитку;
- В) внутрішня, зовнішня, венчурна модель організації;
- Г) об'єкт, характер ресурсів, ринкові позиції та загальногосподарська структура, доступ до джерел фінансування та сировини, стан конкурентоспроможності.

18. Стадії життєвого циклу інноваційної продукції:

- А) народження, дитинство, юність, відродження;
- Б) народження, дитинство, юність, рання зрілість, остаточно зрілість;
- В) юність, рання зрілість, остаточно зрілість;
- Г) народження, дитинство, юність, рання зрілість, остаточно зрілість, старіння і відродження.

19. Фірми, що спеціалізуються на створенні нових або радикальних перетворень старих сегментів ринку, називаються:

- А) венчурними;
- Б) прагматичними;
- В) експлерентними;
- Г) піонерськими.

20. Життєвим циклом інновацій називається:

- А) час необхідний для розробки цілей, пропозиції інноваційного продукту;
- Б) період часу від зародження ідеї, створення й розповсюдження нововведення до його використання;
- В) період часу на проходження усіх стадій інноваційного процесу,
- Г) усі відповіді вірні.

21. Елементами «ноу-хау» можуть бути:

- А) незахищені охоронними документами і необнародовані цілком або частково знання або досвід різного характеру;
- Б) знання чи досвід різного характеру, що можуть бути використанні у наукових дослідженнях і розробках у виготовленні, реалізації і експлуатації конкурентоспроможної продукції;
- В) незапатентовані винаходи, посібники, специфікації, формули, рецепти, знання і досвід у сфері маркетингу, оформлене пакування продукції тощо;
- Г) усі відповіді правильні.

22. Об'єктом інтелектуальної власності у науці можуть бути:

- А) проміжні і кінцеві результати робіт, виражені у різній формі;
- Б) нові ідеї, відкриття, винаходи;
- В) наукові публікації, усна продукція, фонограми;
- Г) технології, біотехнологічні процеси, відтворювальні процеси.

23. Які з типів інновацій знаходять застосування у готельному господарстві:

- А) товарна та технологічна;
- Б) маркетингова та управлінська;
- В) глобалізована та інтелектуальна;
- Г) соціальна та креативна.

24. Соціальні інноваційні технології у готельному господарстві мають бути спрямовані на:

- А) поліпшення умов праці персоналу, вирішення проблем з охорони здоров'я персоналу;
- Б) вирішення проблем з підвищення освіти та культурному розвитку персоналу;
- В) застосування поліпшених, більш якісних засобів виготовлення продукції та послуг.

Г) оптимізацію процесів організації, виробництва, транспорту, збуту, постачання.

25. *Перешкодами до впровадження інноваційних технологій у готельному бізнесі можуть бути:*

А) вартість самої інноваційної розробки;

Б) проблеми адаптації до інноваційних розробок самого готелю;

В) складність доведення власнику, що конкретний інноваційний захід дозволить отримати значний прибуток у майбутньому;

Г) намагання керівництва готелю отримати сінохвилинні прибутки.

26. *Виберіть електронні системи управління, що найбільш адаптовані до інноваційних продуктів ІТ в українських готелях:*

А) Opera Fidelio;

Б) Epitome PMS;

В) SFFS;

Г) всі відповіді правильні.

27. *У сучасних готелях орієнтованих на бізнес-сегмент широко використовуються електронні системи бронювання такі, як:*

А) глобальні системи бронювання GDS;

Б) регіональні системи бронювання GDS;

В) альтернативні системи бронювання ADS;

Г) Travelocity, Expedia.

28. *При використанні інноваційних технологій з систем бронювання місць у готелях (GDS) готель стає відомим більше:*

А) більше 500000 туристичним агенціям;

Б) більше 600000 туристичним агенціям;

В) більше 200000 туристичним агенціям;

Г) більше 800000 туристичним агенціям.

29. *Значно поліпшує функціональні можливості системи управління готелем використання мульті-готельних рішень для готельних мереж моделі:*

А) PMS;

Б) Fidelio;

В) SAAS-Libra OnDemand CRM;

Г) ReVPAR.

30. *Основні функціональні можливості Libra OnDemand CRM наступні:*

А) управління відділом продаж та маркетингом готелю;

Б) управління взаємовідносинами з споживачами;

В) управління програмами лояльності та заохочення постійних споживачів;

Г) управління продажами та усіма заходами у готелі.

31. *Переваги використання інтерактивного меню у ресторанах у готелів:*

А) ознайомлення з усіма стравами та їх оформленням;

Б) очікуючи замовлені страви, є можливість ознайомитися з останніми новинами, розважитися, вирішуючи прості логічні гри;

В) замовити таксі не виходячи зі столу;

Г) управління продажами та усіма заходами у готелі.

32. Вкажіть основні функціональні можливості використання комп'ютерних журнальних столиків компанії Microsoft з безпроводними інтерфейсами Bluetooth і Wi-Fi в готелях:

- А) з сенсорним екраном можуть одночасно працювати декілька відвідувачів;
- Б) дисплей може розпізнавати фізичні об'єкти без клавіатури та «миші»
- В) не переписувати інформацію зі столика на свій мобільний телефон;
- Г) з сенсорним екраном не можуть одночасно працювати декілька відвідувачів.

33. Концепція ресторану «відкрита кухня» вперше на теренах колишнього Радянського Союзу було використано у готелі:

- А. Crownt Plaza Moscow Real Food Restaurant;
- Б) Astoria;
- В) Iris-kongress;
- Г) Dorian-Gray.

34. Інноваційні технології у оформленні конференц-залів у готелях дозволяють:

- А) використовувати вбудоване звукове і світлове устаткування;
- Б) облаштування кабінок для синхронного перекладу, високошвидкісним шнуровим Wi-Fi Інтернетом;
- В) трансформувати амфітеатр у приміщення для виставок, конгресів, банкетів, презентацій тощо%
- Г) дозволяє розташовувати усе устаткування та меблі у багатьох варіантах.

35. Сучасні інноваційні технології дозволяють покращити соціально-культурний сервіс у готельно-туристичних установах за рахунок:

- А) створення та використання енциклопедичних, довідкових та рекламних дисків;
- Б) розробці віртуальних екскурсій по музеям;
- В) відмову від екскурсоводів;
- Г) можливість отримання інформації у ліфті, номері, таксі.

36. Мультимедійні установки, що використовуються у готельно-туристичних комплексах у спеціальних номерах Plug-in дозволяють:

- А) ввести в експлуатацію готельних телефонів з кольоровим дисплеєм;
- Б) оснащення номерів адаптером для підключення до LCD-екрану ноутбука;
- В) ознайомитися з рекламою любого готелю іншої мережі;
- Г) зробити замовлення та отримати електронний квиток на любий транспорт.

37. Нововведення - це:

- А) український варіант англійського слова «іпповатіоп»;
- Б) введення нового (новацій);
- В) процес використання новацій;
- Г) всі відповіді у сукупності вірні.

38. Новація - це:

- А) новий порядок, новий звичай;
- Б) новий метод, нове явище;
- В) винахід;

Г) всі відповіді у сукупності вірні.

39. *Головна функція інноваційної діяльності:*

- А) зміни у часі;
- Б) відтворення;
- В) планування;
- Г) контроль.

40. *Продуктові інновації включають:*

- А) нові матеріали, нові напівфабрикати, одержання принципово нових продуктів;
- Б) нові методи організації виробництва (нові технології);
- В) створення нових організаційних структур у складі підприємства;
- Г) вірна відповідь Б і В.

41. *Процесові інновації включають:*

- А) нові матеріали, нові напівфабрикати, одержання принципово нових продуктів;
- Б) нові методи організації виробництва (нові технології);
- В) створення нових організаційних структур у складі підприємства;
- Г) вірна відповідь Б і В.

42. *Класифікація інновацій залежно від сфери діяльності:*

- а) технологічні, економічні, торговельні, соціальні, у сфері управління;
- б) виробничі, організаційні, торговельні;
- в) збутові, процесу обслуговування;
- г) вірна відповідь А і В.

43. *Інновації нові для певної компанії:*

- А) удосконалення виробу, розширення товарної лінії, нова виробнича спеціалізація;
- Б) проникнення на нові ринки, скорочення витрат, репозиціонування;
- В) нові способи ведення комерційної діяльності, новий ринок, новий товар;
- Г) вірні відповіді А і Б.

44. *Принципово нові інновації:*

- А) удосконалення виробу, розширення товарної лінії, нова виробнича спеціалізація;
- Б) проникнення на нові ринки, скорочення витрат, репозиціонування;
- В) нові способи ведення комерційної діяльності, новий ринок, новий товар;
- Г) вірні відповіді А і Б.

45. *Основні сектори інноваційної діяльності у готельному господарстві:*

- А) новинки форматів і напрямів;
- Б) новинки у процесах і засобах праці;
- В) новинки товарів та методів їх просування на ринку;
- Г) всі відповіді у сукупності вірні.

46. *Інноваційні процеси у готельному господарстві за спрямованістю потреб і вимог споживачів зорієнтовані на:*

- А) якісне харчування та якісне обслуговування;
- Б) економію часу та економію коштів;

В) відпочинок і розваги та задоволення специфічних потреб;

Г) всі відповіді у сукупності вірні.

47. Кластерний підхід до аналізу інноваційного розвитку готельного господарства - це аналіз його розвитку:

А) у сукупності з іншими взаємозалежними галузями;

Б) з урахуванням попиту на послуги готельного господарства;

В) в певних сегментах ринку готельного господарства;

Г) всі відповіді не вірні.

48. З позицій кластерного підходу розвиток готельного господарства може бути представлений:

А) як сукупність його взаємозв'язків із споживачами і постачальниками, а також з двома факторами виробництва - робочою силою та технологіями;

Б) кластерна інноваційна взаємозалежність РГ з різними постачальниками має або двосторонній, або односторонній характер та може бути як прямою, так і опосередкованою;

В) обидві відповіді вірні;

Г) обидві відповіді не вірні.

49. Сферою інноваційної діяльності є:

а) новації, інвестиції, нововведення;

б) ринок новацій, ринок чистої конкуренції інновацій, ринок капіталу (інвестицій), інноваційна інфраструктура;

в) система взаємодії інноваторів, інвесторів, товаровиробників конкурентоспроможної продукції (послуг) і розвинутої інфраструктури;

г) вірні відповіді б і в.

50. Основні фактори, що впливають на розвиток ринку капіталу (інвестицій) можна віднести:

а) законодавство, політичний устрій та стабільність у країні;

б) розвиток приватизації та податкова політика;

в) розвиток фінансового сектора, інформаційні технології, професійні стандарти;

г) всі відповіді у сукупності вірні.

51. Вступ України до дійсних членів Всесвітньої туристичної організації став:

А) у березні 1960 р.;

Б) у липні 1956 р.;

В) у жовтні 1997 р.;

Г) у січні 1977 р..

52. У розвитку суспільства значну роль відіграють функції туризму:

А) рекреаційна, виховна, соціокультурна, екологічна, політична;

Б) безпечна, національна, регіональна, міжнародна;

В) природна, сучасна, народна, демографічна;

Г) внутрішня, зовнішня, об'єктивні, суб'єктивні.

53. Розвиток туризму в цілому залежить від комплексу умов:

А) психологічних, фізичних, моральних, матеріальних;

Б) природно – географічних, історико – політичних, соціально – економічних, демографічних;

В) суспільних, приватних, колективних, державних, комерційних;

Г) внутрішніх, зовнішніх, тривалих, короткострокових, регіональних.

54. До туристично – готельної індустрії відносять:

А) оптові бази, військові полігони, фермерські господарства;

Б) тур фірми, екскурсійні бюро, засоби розміщення;

В) студентські містечка, університети;

Г) промислові підприємства, овочеві бази, бази оптові.

55. До основних принципів державного регулювання туристичної діяльності відносять:

А) здійснення підтримки і захисту іноземних туристів, іноземних турфірм, іноземних інвесторів;

Б) здійснення підтримки і захисту українських туристів, туроператорів, турагентів і їх об'єднань;

В) сприяння розвитку туристичної діяльності іноземних туроператорів та турагентів;

Г) відповідальність за фінансовий стан іноземних туроператорів та турагентів.

56. Ліцензуванню підлягають такі види туристичної діяльності:

А) екстремальний туризм;

Б) круїзний туризм;

В) екскурсійна діяльність;

Г) не підлягає жоден з перелічених.

57. Туристична послуга - це:

А) результат діяльності підприємства ресторанного господарства по задоволенню відповідних потреб споживачів;

Б) результат діяльності туристичного підприємства по задоволенню відповідних потреб туристів і екскурсантів;

В) результат діяльності страхової фірми по задоволенню відповідних потреб страхувальників;

Г) результат діяльності адміністративних організацій по задоволенню відповідних потреб населення.

58. Місце продажу (реалізації) туристичних послуг – це:

А) країна, в якій зареєстровано відповідний суб'єкт господарювання, що реалізує туристичний продукт;

Б) країна, в якій організований прийом туристів;

В) країна, в якій організовано обслуговування туристів;

Г) країна, в якій передбачено розміщення туристів.

59. Місце надання туристичних послуг – це:

А) країна, на території якої організовано розміщення туристів;

Б) країна, на території якої безпосередньо надаються туристичні послуги;

В) країна, на території якої безпосередньо організовано обслуговування туристів;

Г) країна, на території якої безпосередньо організовано страхування туристів.

60. Особливий вид страхування, який забезпечує туристів або спеціалістів, відряджених за кордон, допомогою на місці в технічній (ремонт автомобіля), грошовій або іншій формі – це :

- А) медичне;
- Б) майнове;
- В) аси станс;
- Г) від нещасного випадку.

61. До факторів ризику в туризмі відносяться:

- А) біологічні;
- Б) медичні;
- В) організаційні;
- Г) рятувальні.

62. Процедури, що пов'язані з перевіркою дотримання особами, які перетинають державний кордон, установлених для цього умов і вимог – це:

- А) туристичні документи;
- Б) туристичні формальності;
- В) туристичні послуги;
- Г) туристичне обслуговування.

63. Потенціал підприємства являє собою:

- А) сукупність ресурсів підприємства;
- Б) максимально можливий річний випуск продукції визначеної номенклатури;
- В) можливості підприємства при найбільш ефективному використанні ресурсів;
- Г) характеристику розміру підприємства.

64. Інноваційний потенціал включає:

- А) сформований рівень розвитку виробництва;
- Б) стан механізму і системи управління підприємством;
- В) тип і орієнтацію організаційної структури підприємства;
- Г) усі відповіді вірні.

65. Техніко-технологічний потенціал характеризує його виробничі потужності при найбільш ефективному використанні:

- А) засобів виробництва та матеріально-технічних ресурсів;
- Б) засобів виробництва та технологій;
- В) засобів виробництва, технологій та матеріально-технічних ресурсів;
- Г) технологій та матеріально-технічних ресурсів.

ТЕМИ РЕФЕРАТІВ

1. Інноваційна стратегія туристичного підприємства і менеджмент інновацій.
2. Розробки інноваційної стратегії і оцінка ефективних можливостей підприємства готельного бізнесу.
3. Потенціал підприємства індустрії гостинності як економічна категорія.
4. Інноваційний потенціал підприємства готельно-ресторанного бізнесу як основа і результат його інноваційної політики.
5. Формування інноваційного потенціалу підприємства у готельному господарстві.
6. Світові тенденції інноваційної діяльності в туризмі.
7. Розвиток інноваційної складової туристичного і готельно-ресторанного бізнесу в Україні.
8. Інноваційна інфраструктура туристичного ринку.
9. Нововведення та інновації в туристичній індустрії та індустрії гостинності.
10. Інноваційні пріоритети споживчого туристичного сектору.
11. Розвиток систем трансферу технологій в туризмі.
12. Прогнозування розвитку науково-технічної та інноваційної складової в індустрії гостинності.
13. Планування і організація створення нового туристичного продукту.
14. Функціональне-економічне обґрунтування оновлення асортименту послуг.
15. Управління розробкою й реалізацією стратегії нового туристичного продукту.
16. Венчурний бізнес і готельно-ресторанний бізнес.
17. Умови ефективного впливу туристичних ТНК на інноваційний розвиток.
18. Ризикове (венчурне) фінансування інноваційної діяльності.
19. Фінансове забезпечення інноваційної діяльності в готельно-ресторанному бізнесі.
20. Правові аспекти інноваційної діяльності в готельно-ресторанному бізнесі.
21. Інструменти державної підтримки інноваційної діяльності.
22. Шляхи підвищення ефективності інноваційної діяльності в готельному бізнесі.
23. Особливості оцінки результатів інноваційної діяльності підприємств готельно-ресторанного бізнесу.
24. Шляхи вдосконалення техніко-технологічної бази підприємства готельного господарства.
25. Розвиток інформаційних технологій в туризмі.
26. Вплив інформаційних технологій на розвиток соціокультурного сервісу і туризму.
27. Системи бронювання та резервування.
28. Електронна комерція у туризмі.
29. Використання прав інтелектуальної власності у готельно-ресторанному бізнесу.
30. Інформаційні технології в системах управління готельним комплексом.

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ

Самостійна робота студента (СРС) – це форма організації навчального процесу, за якої заплановані завдання виконуються студентом самостійно під методичним керівництвом викладача.

Мета СРС – засвоєння в повному обсязі навчальної програми та формування у студентів загальних і професійних компетентностей, які відіграють суттєву роль у становленні майбутнього фахівця вищого рівня кваліфікації.

Навчальний час, відведений для самостійної роботи студентів денної форми навчання, визначається навчальним планом і становить 67 % (42 години) від загального обсягу навчального часу на вивчення дисципліни (90 годин). У ході самостійної роботи студент має перетворитися на активного учасника навчального процесу, навчитися свідомо ставитися до оволодіння теоретичними і практичними знаннями, вільно орієнтуватися в інформаційному просторі, нести індивідуальну відповідальність за якість власної професійної підготовки.

СРС включає:

- опрацювання лекційного матеріалу;
- опрацювання та вивчення рекомендованої літератури, основних термінів та понять за темами дисципліни;
- підготовку до семінарських занять;
- підготовку до виступу на семінарських заняттях;
- поглиблене опрацювання окремих лекційних тем або питань;
- виконання індивідуальних завдань (вирішення розрахункових індивідуальних та комплексних завдань) за вивченою темою;
- написання есе за заданою проблематикою;
- пошук (підбір) та огляд літературних джерел за заданою проблематикою дисципліни;
- аналітичний розгляд наукової публікації;
- контрольну перевірку студентами особистих знань за запитаннями для самодіагностики;
- підготовку до контрольних робіт та інших форм поточного контролю;
- підготовку до модульного контролю (колоквіуму);
- систематизацію вивченого матеріалу з метою підготовки до семестрового екзамену.

Необхідним елементом успішного засвоєння матеріалу навчальної дисципліни є самостійна робота студентів з вітчизняною та закордонною спеціальною економічною літературою, нормативними актами з питань державного регулювання економіки, статистичними матеріалами. Основні завдання самостійної роботи, які запропоновані студентам для засвоєння теоретичних знань з навчальної дисципліни, наведені нижче.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1.
ІННОВАЦІЙНА ПОЛІТИКА, СТРАТЕГІЯ І ПОТЕНЦІАЛ
ПІДПРИЄМСТВ ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННОГО БІЗНЕСУ

ТЕМА 1. ІННОВАЦІЙНА ПОЛІТИКА ПІДПРИЄМСТВ ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННОГО БІЗНЕСУ

1. Опишіть проблеми формування ефективної інноваційної політики вітчизняними підприємствами.
2. Поясніть сутність принципу динамічної рівноваги.
3. Охарактеризуйте можливі варіанти поширення інновації у галузі. Чим обумовлене їх відхилення від кривої класичного типу?
4. Яку роль відіграє інноваційне підприємництво в туризмі?
5. Наведіть приклади підприємств-інноваторів туризму і готельно-ресторанного бізнесу.

ТЕМА 2. ІННОВАЦІЙНА СТРАТЕГІЯ ПІДПРИЄМСТВ
ТУРИСТИЧНОГО І ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННОГО БІЗНЕСУ

1. Вкажіть основні завдання стратегічної та оперативної інноватики.
2. Опишіть модель стратегічного планування інноваційної діяльності.
3. Охарактеризуйте основні етапи стратегічного планування інноваційної діяльності підприємств туризму і готельно-ресторанного бізнесу.
4. У чому полягають роль і завдання інноваційної стратегії у реалізації загальної стратегії розвитку підприємства?

ТЕМА 3. ІННОВАЦІЙНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ПІДПРИЄМСТВ
ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННОГО БІЗНЕСУ

1. Вкажіть відмінності між поняттями «виробничо-технічний потенціал» та «інноваційний потенціал» підприємства.
2. Від чого залежить інноваційний потенціал підприємства туризму і готельно-ресторанного бізнесу.
3. Охарактеризуйте структуру інноваційного потенціалу і вкажіть на зв'язок її елементів із здатністю підприємства до інноваційного розвитку.
4. Опишіть методику оцінювання інноваційного потенціалу фірми з використанням схеми «ресурси - функції - проекти». У яких випадках необхідно застосовувати цю схему?
5. На конкретному прикладі покажіть можливість використання методики SWOT-аналізу для оцінювання інноваційного потенціалу підприємства.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ ТА ЇХ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ В ГОТЕЛЬНО- РЕСТОРАННОМУ БІЗНЕСІ

ТЕМА 4. ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ В ТУРИСТИЧНІЙ ІНДУСТРІЇ ТА ІНДУСТРІЇ ГОСТИННОСТІ

1. Назвіть конкретні туристичні об'єкти, які, на вашу думку, є пріоритетними для залучення інвестицій. Обґрунтуйте своє рішення.
2. У чому виявляється специфіка розробки і реалізації стратегій діяльності туристичних підприємств з іноземними інвестиціями на території України. Наведіть відомі вам конкретні приклади успішних і неуспішних стратегій.
3. Навести приклади інновацій в індустрії гостинності.

ТЕМА 5. ІНВЕСТИЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІННОВАЦІЙ В ТУРИЗМІ І ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННОМУ БІЗНЕСІ

1. Охарактеризуйте види інноваційних проектів в туризмі.
2. Які основні джерела інвестицій для фінансування інноваційного проекту?
3. Охарактеризуйте джерела фінансових ресурсів підприємства туризму і готельно-ресторанного бізнесу.
4. Яким чином здійснюють обґрунтування джерел фінансування та вибір інвестора?
5. Яку роль відіграє ціна різних джерел капіталу для прийняття рішення про фінансування інноваційного проекту?
6. З якою метою складають бізнес-план інноваційного проекту? Які розділи він охоплює?
7. Які критерії можуть бути використані інвестором при прийнятті рішення щодо фінансування інновацій?
8. Розкрийте досвід зарубіжних країн у системі фінансування інноваційної діяльності.
9. Вкажіть основні методи фінансування інвестиційних проектів:
 - а) повне самофінансування;
 - б) акціонування;
 - в) лізинг;
 - г) селенг;
 - г) змішане фінансування;
 - д) державне фінансування;
 - е) кредитне фінансування.
10. Які фактори, призначені забезпечити розробку стратегії:
 - а) ефективне використання власних фінансових ресурсів;
 - б) найбільш ефективне використання власних фінансових ресурсів;
 - в) безперервна інвестиційна діяльність у передбачених обсягах;
 - г) фінансова стійкість компанії в довгостроковій перспективі;
 - г) фінансова ліквідність компанії на наступний рік.

11. Відомо, що зростання масштабів і динаміки міжнародного інвестування обумовлені, насамперед, транснаціоналізацією світової економіки. Транснаціональні корпорації формуються переважно еволюційним шляхом у процесі поетапної трансформації організаційно-економічних структур міжнародного бізнесу. В яких масштабах і в які терміни можлива транснаціоналізація економіки України? Чи здатна забезпечити ефективну міжнародну інвестиційну взаємодію національної економіки у сучасній світогосподарській системі масштабна (якщо це уявити) діяльність на території України зарубіжних транснаціональних корпорацій?
12. Наведіть докази належності до туристської транснаціональної корпорації однієї зі 100 найбільших у світі корпорацій.
13. Які форми міжнародного туристичного бізнесу ви знаєте.

ТЕМА 6. ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІННОВАЦІЙ ПІДПРИЄМСТВ ТУРИСТИЧНОГО І ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННОГО БІЗНЕСУ

1. Сутність інформації та її роль в інформаційному забезпеченні підприємства готельно-ресторанного господарстві?
2. Які основні вимоги ставляться до інформації?
3. Охарактеризуйте систему інформаційного забезпечення управління виробничим процесом на підприємстві.
4. Проаналізуйте схему загальної інформаційної системи підприємства.

КОНТРОЛЬНІ ЗАВДАННЯ

Варіант 1

1. Сутність і завдання інноваційної політики підприємств туризму і готельно-ресторанного бізнесу.
2. Інноваційні процеси в туристичній індустрії світу.

Варіант 2

1. Принципи формування інноваційної політики підприємств галузі.
2. Інновації в індустрії гостинності світу.

Варіант 3

1. Складові інноваційної політики підприємств туристичного і готельно-ресторанного бізнесу.
2. Напрямки оновлення техніко-технологічної бази туристичних підприємств та їх послуг.

Варіант 4

1. Інноваційна стратегія туристичних і готельних підприємств, її суть і взаємозв'язок з загальною стратегією розвитку.
2. Інноваційне відтворення потенціалу підприємств галузі.

Варіант 5

1. Етапи розробки інноваційної стратегії і оцінка ефективних можливостей підприємства галузі.
2. Розробка інноваційних заходів і впровадження інноваційних технологій на підприємствах туристичного і готельно-ресторанного бізнесу України.

Варіант 6

1. Вибір стратегічних програм і проєктів, процес впровадження інноваційних стратегій.
2. Інформаційне забезпечення інновацій в туристичній індустрії та індустрії гостинності.

Варіант 7

1. Інноваційний потенціал як основа і результат інноваційної політики і стратегії підприємств туризму і готельно-ресторанного бізнесу.
2. Розвиток інформаційних технологій в туризмі і готельному господарстві.

Варіант 8

1. Сучасні тенденції формування потенціалу підприємств галузі.
2. Типові інвестиційні проєкти та їх комерційна спроможність в туризмі і готельно-ресторанному бізнесі.

Варіант 9

1. Передумови формування та розвитку потенціалу підприємств туристичного і готельно-ресторанного бізнесу.
2. Потенційні ресурси і джерела інвестицій в туризм.

Варіант 10

1. Інвестиційне забезпечення інновацій в туризмі.
2. Інформаційні ресурси підприємств туристичного і готельно-ресторанного бізнесу.

КОНТРОЛЬНІ ПИТАННЯ

1. Сутність і завдання інноваційної політики підприємств туризму і готельно-ресторанного бізнесу.
2. Принципи формування інноваційної політики підприємств галузі.
3. Складові інноваційної політики підприємств туристичного і готельно-ресторанного бізнесу.
4. Інноваційна стратегія туристичних і готельних підприємств, її суть і взаємозв'язок з загальною стратегією розвитку.
5. Етапи розробки інноваційної стратегії і оцінка ефективних можливостей підприємства галузі.
6. Вибір стратегічних програм і проєктів, процес впровадження інноваційних стратегій.
7. Інноваційний потенціал як основа і результат інноваційної політики і стратегії підприємств готельно-ресторанного бізнесу.
8. Сучасні тенденції формування потенціалу підприємств галузі.
9. Передумови формування та розвитку потенціалу підприємств туристичного і готельно-ресторанного бізнесу.
10. Інноваційне відтворення потенціалу підприємств галузі.
11. Інноваційні процеси в туристичній індустрії світу.
12. Інновації в індустрії гостинності світу.
13. Напрямки оновлення техніко-технологічної бази туристичних підприємств та їх послуг.
14. Розробка інноваційних заходів і впровадження інноваційних технологій на підприємствах готельно-ресторанного бізнесу України.
15. Потенційні ресурси і джерела інвестицій в туризм.
16. Типові інвестиційні проєкти та їх комерційна спроможність в готельно-ресторанному бізнесі.
17. Інвестиційне забезпечення інновацій в готельно-ресторанному бізнесі.
18. Інформаційні ресурси підприємств туристичного і готельно-ресторанного бізнесу.
19. Розвиток інформаційних технологій в туризмі і готельному господарстві.
20. Інформаційне забезпечення інновацій в туристичній індустрії та індустрії гостинності.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Розподіл балів, які отримують студенти

Т1, Т2 ... Т6 – теми змістових модулів

Поточне тестування та самостійна робота								Сума
Модуль 1						Модуль 2		
ЗМ №1			ЗМ №2			МКР	Реферат	
Т1	Т2	Т3	Т4	Т5	Т6	25	25	
9	8	8	9	8	8			100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проєкту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

ЛІТЕРАТУРА

1. Закон України «Про внесення змін до Закону України «Про туризм» щодо надання туристичних послуг» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/4385-17>
2. Закон України «Про інвестиційну діяльність» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1560-12>
3. Закон України «Про інноваційну діяльність» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/40-15>
4. Закон України «Про туризм» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/324/95-вр>
5. Агафонова Л. Г. Туризм, готельний та ресторанний бізнес: ціноутворення, конкуренція, державне регулювання/ Л.Г.Агафонова , О.Є. Агафонова. – К.: Знання України, 2002.
6. Антоненко В. М. Сучасні інформаційні системи і технології: [Навчальний посібник]/ В. М.Антоненко, Ю.В. Рогушина. - К.: КСУ МГІ, 2005. - 365 с.
7. Бондар І.С. Формування інноваційної політики в сфері інноваційної діяльності: навч. посіб. / І.С. Бондар, В.Г. Горник, Ю.І. Горбань. – Київ: Видавництво Ліра-К, 2017. -280 с.
8. Використання інноваційних технологій в галузі туризму: монографія/ [Зайцева В.М., Гурова Д.Д., Корнієнко О.М., Кукліна Т.С., Журавльова С.М.] – Запоріжжя: Дике Поле, 2015. – 144 с.
9. Гуцол А. Інноваційні технології в туризмі : Навчальний посібник / А. Гуцол. – Северодонецьк: ПП «Поліграф-Сервіс», 2015. – 343 с.
10. Дядечко Л. П. Економіка туристичного бізнесу : навч. посіб. / Л. П. Дядечко. – К.: Центр учбової літератури, 2007. – 224 с.
- 11.Іванова О.М. Управління інформаційними потоками туристичних підприємств: монографія/ О.М. Іванова. Суми: Університетська книга, 2017. – 200 с.
- 12.Інвестиційно-інноваційна діяльність: теорія, практика, досвід: монографія/ М.П. Денисенко, Л.І. Михайлова, І.М. Грищенко та ін.; за ред. М.П. Денисенка, Л.І. Михайлової. – Суми: Університетська книга, 2017. – 1050 с.
- 13.Інноваційний менеджмент : навч. посібник / [Л.І. Михайлова, О.І. Гуторов, С.Г. Турчіна, І.О. Шарко]. – Вид. 2-ге, доп. – Київ: Центр учбової літератури, 2015. – 234 с.
- 14.Інноваційний розвиток підприємства: навч.посіб./ [А.М. Пугач, Н.І. Демчук, О.В. Довгаль, Л.С. Крючко, Н.В. Тягло]. – ФОП Швець В.М., 2018. - 348с.
- 15.Інноваційні технології в туризмі : Навчальний посібник / укл. А. Гуцол. – Северодонецьк : ПП «Поліграф-Сервіс», 2015. – 343 с.

16. Йохна М.А. Трансфер технологій: форми і методи ефективного здійснення / М.А. Йохна, П.Г. Іжевський, В.В. Стадник. - Хмельницький : ХНУ, 2007. - 164 с.
17. Касьяненко В.О. Інноваційний потенціал економіки України: теорія та практика формування, оцінювання і використання: монографія/ В.О. Касьяненко. – Суми: Сумський державний університет, 2017. – 602 с.
18. Мальська М.П. Планування діяльності туристичних підприємств/ М.Мальська, О.Бордун. – К.: «Знання», 2005.
19. Мацука В.М. Економіка і організація інноваційної діяльності: [конспект лекцій для студентів напряму 6.030601 «Менеджмент» усіх форм навчання]/ Мацука В.М. – Маріуполь: МДУ, 2015. – 139 с.
20. Мацука В.М. Інновації як фактор підвищення конкурентоспроможності туристичної галузі України/ В.М. Мацука // Збірник матеріалів ХХ підсумкової науково-практичної конференції викладачів МДУ [«Актуальні проблеми науки та освіти»], (Маріуполь, 2 лютого 2018 р.). – Маріуполь: МДУ. – 2018. – с. 73-75.
21. Мельниченко С.В. Інформаційні технології в туризмі: теорія, методологія, практика: монографія / С.В. Мельниченко. – К.: КНТЕУ, 2008. – 492 с.
22. Мельниченко С.В. Інформаційні технології у туристичній індустрії : підручник / С.В. Мельниченко, Н.І. Ведмідь. – К.: Київ. Нац. Торг. – екон. Ун-т, 2011. – 280 с.
23. Михайлишин Л.І. Транснаціоналізація світової економіки: інноваційний аспект: монографія/ Л.І. Михайлишин. – Вінниця: ДонНУ, 2016. – 314 с.
24. Мунін Г. Управління сучасним готельним комплексом/ Г. Мунін, А.Змішов. - К.: Ліра-К, 2005.
25. Пашута М.Т. Інновації: понятійно-термінологічний апарат, економічна сутність та шляхи стимулювання: навч. посіб. / М.Т. Пашута, О.М. Шкільнюк. - К. : ЦНЛ, 2005. -117 с.
26. Петрович Й.М. Інноваційний потенціал управління організацією: монографія/ Й.М. Петрович, Л.М. Прокопишин-Рашкевич. - Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2010. – 184 с.
27. Планування діяльності підприємства: навч. посіб./ [А.Ф. Бурик, О.М. Світовий, О.Г. Мачушенко, А.В. Роєнко, І.С. Кравець]. - К.: «Центр учбової літератури», 2016. – 260 с.
28. Смочко Н.М. Інноваційні технології в туризмі: Навчальний посібник. – МДУ, 2012. – 253 с.
29. Стадник В.В. Економіка і організація інноваційної діяльності : навч. посіб. / В.В. Стадник, М.А. Йохна. - К.: Академвидав, 2005. - 400 с.
30. Стадник В.В., Йохна М.А. Стратегічне управління інноваційним розвитком підприємства / В.В. Стадник, М.А. Йохна. – Хмельницький, ХНА, 2010. – 320 с.
31. Стратегічне управління інноваційним розвитком підприємства: навч. посіб.; за заг. ред. О.М. Ястремської, Г.В. Верещагіної. – Х.: ІНЖЕК, 2010. – 340 с.

- 32.Ткачук Л.М. Інноваційні технології в міжнародному туризмі. Навчальний посібник. – К.: КиМУ, 2007. – 68 с.
- 33.Управління інноваційною діяльністю. Основи інноваційного менеджменту: магістерський курс: підручник/ за заг. ред. д.е.н., професора С.М. Ілляшенка. – Університетська книга, 2014. – 856 с.
- 34.Чайковська М. П. Інноваційний менеджмент: Навчальний посібник/ М.П. Чайковська – Одеса: Одеський національний університет імені І.І. Мечникова, 2015. – 382 с.
- 35.Череп А.В. Інноваційний менеджмент: Підручник/ А.В. Череп, Т.В. Пуліна, О.Г. Череп– К.: Кондор, 2016.- 452 с.
- 36.Чухрай Н.І. Стратегічне управління інноваційним розвитком підприємства/ Н.І. Чухрай. – Л.: Нац. ун-т «Львівська політехніка», 2010.
- 37.Ястремська О.М. Моделювання інноваційних процесів: навч. посіб./ О.М. Ястремська, К.В. Тонєва. - Х.: Вид. ХНЕУ, 2010. – 176 с.